

DO 23 MEI

foto: Raymond van Olphen

GROOT OMROEPKOOR

LIKE A PRAYER:

HOOGTEPUNTEN UIT DE A CAPELLA

SPOT/MARTINIKERK

PROGRAMMA

Francis Poulenc (1899-1963)

Litanies à la Vierge Noire (1936, rev. 1947)

Felix Mendelssohn (1809-1847)

uit Drei Psalmen, opus 78 (1843/44, rev. 1845):

Richte mich, Gott (Psalm 43, herz. versie)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Prelude en fuga in e, BWV 533 (1704/1709)

Jean-Yves Daniel-Lesur (1908-2002)

Le Cantique des Cantiques (1952)

I. Dialogue

II. La voix du bien-aimé

III. Le songe

IV. Le Roi Salomon

V. Le jardin clos

VI. La Sulamite

VII. Epithalame

pauze

Daan Manneke (1939)

Trois petites symphonies (1967)

Antiphonaire I / Plainte

(Chaconne et Petite fugue) / Joie (Antiphonaire II)

Frank Martin (1890-1974)

Mis voor dubbelkoor (1922/1926), met intonaties

voor accordeon van Daan Manneke

Kyrie / Gloria / Credo / Sanctus / Benedictus / Agnus Dei

BEZETTING

dirigent

Benjamin Goodson

accordeon

Vincent van Amsterdam

sopranen

Elma Dekker

Elise van Es

Titia van Heyst

Charlotte Janssen

Anitra Jellema

Saejeong Kim

Esther Kouwenhoven

Bauwien van der Meer

Ingrid Nugteren

Tanja Obalski

Yun Park

Jolanda Sengers

Varvara Tishina

Julia Westendorp

alten

Vera Fiselier

Jose Kamminga

Maria Koshiishi

Julia Mech

Suzanne Meessen

Chantal Nysingh

Anjolet Rotteveel

Guja Sandholt

Franske van der Wiel

Emilie Wijers

Els Woldberg

Pierrette de Zwaan

tenoren

Alan Belk

Andre Cruz

Dolf Drabbels

Ben Heijnen

Mattijs Hoogendijk

Gerben Houba

Peter-Paul Houtmortels

Matevž Kajdiž

Albert van Ommen

Uroš Petrac

Matthew Smith

Georgi Sztojanov

bassen

Erks Jan Dekker

Peter Duyster

Joep van Geffen

Geert van Hecke

Daniël Hermán Mostert

Andrew Hopper

Itamar Lapid

Gilad Nezer

Ludovic Provost

Lars Terray

Robert van der Vinne

Tiemo Wang

Jan van Zelm

De Martinikerk is natuurlijk de uitgelezen locatie voor het programma van vanavond. Het Groot Omroepkoor, het grootste professionele koor van Nederland, brengt onder leiding van chef-dirigent Benjamin Goodson het religieus bevlogen a-capellaprogramma *Like a prayer*. U hoort onder meer in muziek gegoten gebeden van Poulenc, Mendelssohn, Daniel-Lesur en Martin.

Francis Poulenc

Litanie à la Vierge noire

Poulenc richt zich in dit werk tot de Zwarte Madonna van Rocamadour, een bedevaartsoord in de Dordogne, dat hij bezocht na de plotse dood in 1936 van Pierre-Octave Ferroud, een componist met wie hij goed bevriend was. Ferroud was zesendertig toen hij stierf, Poulenc was een jaar ouder. Ferroud werd in een auto-ongeluk onthoofd en geschokt door de gruwelijke dood van zijn vriend werd Poulenc aangegrepen door de vluchtigheid van het leven. In Rocamadour werd Poulenc, die niet direct een religieus geïnspireerd leven leidde, voor het eerst sinds zijn katholieke jeugd weer aangetrokken door 'het leven van de geest'. Poulenc was een Parijse bohemien, zijn vader bezat een grote farmaceutische fabriek. Vanaf zijn achttiende verkeerde hij in kunstenaarskringen in het gezelschap van eigenzinnige geesten als Jean Cocteau en Erik Satie. Hij was een biseksuele dandy met een voorliefde voor ironie die niet met kerkelijkheid samengaat. Gelukkig bleef dat allemaal intact nadat hij in Rocamadour de religie weer omarmde. De *Litanie* waaraan Poulenc de avond van zijn bezoek aan de Zwarte Madonna begon, werd een persoonlijk gebed gecomponeerd

voor vrouwenstemmen en orgel (in dit concert voor accordeon) waarin de componist een 'boerendevotie' tot uiting probeerde te brengen: oprecht, eenvoudig en deemoedig in de smeekbeden aan de Madonna. In muzikale zin vertaalt dat zich in noten die verwant zijn aan Igor Stravinsky's koele abstracte vocale stijl, maar die ook teruggrijpen op de oude renaissance-polyfonie. De tekst van de litanie herhaalt de vraag om mededogen en het rituele van die herhaling zit ook in de muziek. Toch flakkert er in de abstractie van die strakke vocale lijnen ook heftige emotie op, wanneer tegen het einde de roep om mededogen heftiger wordt en de Madonna als een omineuze koningin uitgehouwen in zwarte steen torenend op de arme smekeling neerblijkt. De dissonante akkoorden in de begeleiding zijn even dreigend als de ontzagwekkende Madonna.

Felix Mendelssohn

Richte mich, Gott

Mendelssohn schreef veel religieuze muziek en het grootse deel daarvan wordt nauwelijks nog uitgevoerd. Deze zetting van *Psalm 43* mag door de tijd aan religieuze waarde hebben ingeboet, in muzikaal opzicht blijft zij de moeite waard. De psalmzetting heeft dat prachtig stromende van

het klassiek-romantische idioom dat Mendelssohns oeuvre mede vormde. De afwisseling tussen de unisono gezongen lijnen van de mannenstemmen, die refereren aan het gregoriaans, en de in welluidende harmonieën opbloeiende antwoorden van de vrouwenstemmen is puur muzikaal – er is geen tekstuele reden voor. Wanneer het daarna gaat over de verlichting die het geloof moet brengen, versmelt het heen en weer tussen mannen en vrouwen tot een steeds zonniger geheel dat in het slot alleen nog maar lof over de heer uitstort in zoete, licht sentimentele muziek. Deze psalm zal vast niet zo betekenisvol voor Mendelssohn zijn geweest als de *Litanie* voor Poulenc, maar het is wel muziek die aan de zwaarte van het aardse leven ontsnapt.

Johann Sebastian Bach ***Prelude en fuga in e***

De uitbundige *Prelude en fuga in e* verradt een jonge componist, blakend van zelfvertrouwen, die zijn persoonlijke kunnen etaleert. In Bachs dagen werd volgens strenge regels gecomponeerd en door organisten zoals hij werd even strak gereguleerd geïmproviseerd. Die regels beheerste Bach ook als twintiger al prima, hoe daarvan af te wijken wist hij net zo goed. De *Prelude* is geschreven in de *stylus fantasticus*, wat betekent dat er grillige, improvisatorische elementen in voorkomen. De epaterende pedaalsolo's en de ruige tremolo's, waarin beide handen tegelijk in schudden uitbarsten, zijn een voorbeeld van hoe Bach puur

virtuoze showelementen wist te incorporeren. Deze *Prelude* is op maar een paar eenvoudige basisideeën gebaseerd. Hoeveel hij van een improvisatie afwijkt, is niet vast te stellen, omdat het niet mogelijk is Bach te horen improviseren. Het is goed voorstelbaar dat zo'n ter plekke gefantaseerde muziek sterk op dit uitgeschreven resultaat heeft geleken. De *Fuga*, gebaseerd op een krachtig kort en treffend eigenzinnig thema, ontwikkelt zich al net zo druistig als de *Prelude*. Tegen het einde wordt het flink dissonanter dan volgens de contrapuntregels zou mogen. Juist dat is hier een kracht, vitaal en eeuwig jong als het componeren van de toen nog jonge oude meestercomponist van later.

Jean-Yves Daniel-Lesur ***Le Cantique des Cantiques***

Verleidelijk extatisch, vol zwoel verzadigde, mild dissonante harmonieën is Daniel-Lesurs zetting van de verzameling erotische Bijbelteksten die als het Hooglied bekend staat. De verleidelijke, loom statische harmonieën van Daniel-Lesur doen denken aan die van de iets oudere Olivier Messiaen, maar het wringt minder. Daniel-Lesur laat in dit twaalfstemmige meesterstuk die harmonieën als een warm bad ontstaan uit een subtiel geweven stemmenweefsel vol even welluidende als eenvoudige melodieën. Het levert een kleurenpalet op dat tussen Debussy, Messiaen en oude modale muziek zweeft en een soort statische tijdloosheid creëert, die aan de eeuwige bekoring van de lust raakt

op een naïeve, oprecht intuïtieve manier. Dat tijdloze ontstaat ook doordat het werk constant tussen maar een paar harmonieën heen en weer pendelt die steeds in dezelfde basis blijven verankerd – alsof alles in eenzelfde toonsoort blijft zweven. Ook in de melodie zijn steeds herhaalde patronen te horen. De eenvoudig structuur en dat pendelen van harmonie en melodie geven de muziek dat extatische. Bijzonder is dat in het laatste van de zeven liederen de Latijnse tekst *Veni Sponsa Christi* (kom bruid van Christus) wordt gecombineerd met de erotische tekst. Het past in de kerkelijke traditie waarin het fysieke verlangen van de geliefden een metafoor wordt voor het verlangen van de ziel naar Christus – en aldus van de erotische angel wordt ontdaan.

Daan Manneke

Trois petites symphonies

Olivier Messiaens harmonisch gekruide oeuvre liet ook sporen na in Daan Mannekes *Trois petites symphonies*. Ze zijn, net als de *Prelude en fuga* van Bach, ook een statement van een jonge componist die wat te melden heeft. Manneke schreef het werk, zevenentwintig jaar oud, voor een klein orgel zonder pedaal in 1967. Hij won er een compositieconcours in het Belgische Averbode mee. Een beetje in de schaduw van zijn bekendere generatiegenoten – Louis Andriessen werd in hetzelfde jaar geboren – heeft Manneke een belangrijk oeuvre gecomponeerd dat wegbleef van de mainstream in de Nederlandse

Nieuwe Muziekscene. Veel van Mannekes muziek past in de traditie van de westerse religieuze/kerkelijke muziek, wat niet betekent dat ze altijd voor de kerk bedoeld is. Deze *Trois petites symphonies* zijn net zo kerks als Bachs *Preludes en fuga's* of de Franse orgelmuziek van Messiaen en diens voorgangers. De link met de kerk is vooral praktisch: orgels vind je in kerken en net als al deze componisten is Manneke van huis uit organist, een Zeeuw die psalmen zong vanaf zijn kindertijd.

Het zwaartepunt van de *Trois petites symphonies* is het middendeel, het langste van de drie, dat toch nog onder de vier minuten blijft. De *Chaconne* en de *Fuga* hebben in de samenklank de typerende niet meer tonale mengkleur van Messiaen, maar zowel de *Chaconne* met zijn steeds weer herhaalde baslijn als de *Fuga* verwijzen meer naar Bach. De fantasie waarmee het allemaal is uitgewerkt, is het product van het ambachtelijk muzikale talent van een componist die als organist ook weet wat improviseren is.

De versie voor accordeon die Vincent van Amsterdam speelt, kwam in samenwerking met de componist tot stand.

Frank Martin - *Mis* voor dubbelkoor

Frank Martin vond zijn *Mis* in de eerste plaats 'een zaak tussen God en mij' en liet het stuk, omdat het voor hem zo'n grote persoonlijke betekenis had, veertig jaar in zijn bureaula liggen 'Ik had geen behoefte aan een uitvoering, omdat ik bang was dat de muziek vanuit puur esthetisch perspectief beoordeeld zou worden', schreef hij in een toelichting. Martin vond dat zijn religieuze hartstocht privé moest blijven en hij wilde niet dat de spirituele betekenis, die het werk voor hem had, bezoedeld werd door reacties op een publieke uitvoering. Toch zwichtte hij in 1963 toen de Duitse dirigent Franz Brunnert het stuk in de werklijst van Martin zag en het tot een uitvoering kwam. Waarom hij het werk al die jaren dat het in die la lag in die lijst opnam, terwijl hij het voor zichzelf wilde houden, is een van die paradoxen waarvan het in ieder mensenleven wemelt. Bovenstaande vertelt iets over hoe de luisteraar deze muziek zou kunnen opvatten – hoe exact, dat is net zo privé als de behoefte tot geheimhouding van Frank Martin – maar zegt niets over de 'puur esthetische' kwaliteit van de muziek. Toch is die esthetische kwaliteit de reden dat deze *Mis* als Frank Martins eerste grote meesterstuk geldt.

Het *Kyrië* waarmee het begint is al meteen adembenemend mooi. De muziek ontsnapt aan een idee van stijl, maar raakt onmiddellijk met een wondermooi dalende melodie in a klein. Als in een fuga zetten daarna de andere stemmen in en dan begint het te ontsnappen aan

wat je verwacht. Er sluipen verlaagde tonen in, er duiken archaïsche open kwinten op, die niet thuishoren in een in wezen tonaal idioom, en al die welluidende melodieën krijgen een waas van chromatiek in de manier waarop ze samenklinken. Ook om die analyse gaat het natuurlijk niet. Waar het om gaat is de fantasie waarmee deze muziek zich ongrijpbaar logisch ontvouwt en ontroert. De intonaties (psalmvoorspelen) voor elk deel, die door de uitvoering van Frank Martins monumentale *Mis* zijn geweven, zijn van de hand van Daan Manneke.

Roeland Hazendonk

Dit concert wordt mede mogelijk gemaakt door:

Francis Poulenc (1899-1963)

De zoon van de directeur van een farmaceutische fabriek, die zijn leven lang geen geldzorgen had. Op zijn zeventiende nam hij privé pianoles bij Ricardo Viñes en later compositieles bij Charles Koechlin. In diezelfde tijd maakte hij deel uit van de Groupe des Six, een vriendengroep die zich afzette tegen grote namen als Wagner en Debussy. Zij lieten zich inspireren door Satie en Stravinsky, en door populaire muziekgenres zoals de jazz, de muziek uit de music hall en het circus. Na de plotselinge dood van zijn vriend Pierre-Octave Ferroud zocht hij in de jaren dertig zijn heil bij de door hem verwaarloosde katholieke kerk en begon hij ook religieuze werken te schrijven.

Felix Mendelssohn (1809-1847)

Groeide op in Berlijn in een geassimileerde, rijke joodse bankiersfamilie. Zijn talenten en die van zijn lievelingszusje Fanny werden tot bloei gebracht door zeer goede privéleraren als Carl Zelter en Ludwig Heyse. Als muzikaal wonderkind debuteerde hij op negenjarige leeftijd op de piano. Zijn eerste composities schreef hij rond zijn twaalfde. In 1829 dirigeerde hij de eerste uitvoering van de *Matthäus Passion* van Johann Sebastian Bach. Hij maakte veel Europese reizen en was de favoriete componist van koningin Victoria. In zijn te korte leven bracht Mendelssohn onwaarschijnlijk veel tot stand: een groot oeuvre waaronder symfonische muziek, soloconcerten, instrumentale

kamermuziek, liederen en oratoria. Maar ook werd hij beroemd als dirigent, onder andere van het Gewandhausorchester in Leipzig en als oprichter van het conservatorium aldaar.

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Afkomstig uit een oud muzikantengeslacht van organisten, cantors en stadsmuzikanten. Als jongen leerde hij viool en orgel spelen en zong hij in het kerkkoor van zijn geboorteplaats Eisenach. Van zijn oudste broer leerde hij klavierspelen. Op zijn zeventiende begon zijn leven als professional waarbij de aanstellingen elkaar in vrij snel tempo opvolgden: Weimar, Arnstadt, Mühlhausen, Köthen en tenslotte Leipzig. In Köthen lag de nadruk lag op de wereldlijke muziek, in Leipzig was hij als cantor van de Thomaskirche gefocust op de kerkmuziek volgens de Lutherse liturgie. Bach wordt algemeen beschouwd als een van de grootste componisten aller tijden. Opvallend is zijn meesterlijke beheersing van harmonie en contrapunt.

Jean-Yves Daniel-Lesur (1908-2002)

Geboren in een muzikale familie. Vanaf zijn elfde studeerde hij op het Parijse Conservatorium, waar hij vooral veel leerde van Charles Tournemire. Op negentienjarige leeftijd werd hij plaatsvervangend organist in de kerk van Saint Clotilde in Parijs. In 1935 doceerde hij contrapunt op de Schola Cantorum

en een jaar later richtte hij samen met Yves Baudrier, André Jolivet en Olivier Messiaen, de Groupe Jeune France op, die streefde naar vernieuwing en spirituele diepgang in muziek. Na de Tweede Wereldoorlog had hij belangrijke aanstellingen bij de Franse radio en televisie, aan de Schola Cantorum in Parijs (die hij tussen 1957 en 1962 leidde), aan de Opéra de Paris en bij het Ministerie van Cultuur.

Daan Manneke (1939)

Geboren in Kruiningen, Zeeland. Al vanaf zijn prille jeugd is zingen de gewoonste zaak van de wereld. Hij ontving zijn eerste muzieklessen van Adriaan Kousemaker en studeerde later compositie en orgel in Tilburg en Brugge. Ton de Leeuw en Olivier Messiaen waren belangrijke mentoren. Manneke was docent aan het Amsterdamse Sweelinck Conservatorium en oprichter van kamerkoor Cappella Breda. Zijn interesse in improvisatie en zijn uitgebreide oeuvre, met meer dan 200 werken, hebben hem veel erkenning opgeleverd, waaronder de cultuurprijs van Noord-Brabant en de Koninklijke Onderscheiding Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Hij werd ook Honorair Kapelmeester van de Grote - of Onze- Lieve-Vrouwe-Kerk van Breda en ontving het Diplôme de Médaille d'Argent van de Société Académique Arts-Sciences-Lettres.

Frank Martin (1890-1974)

Zwitserse componist die lange tijd in Nederland heeft gewoond. Hij studeerde piano en compositie in Genève. In 1926 richtte hij de Société de Musique de Chambre de Genève op, die hij tien jaar lang leidde als pianist en klavecimbelspeler. Hij gaf les in improvisatie en ritmiek aan het Institut Jacques-Dalcroze en kamermuziek aan het Conservatorium van Genève. Hij was artistiek directeur van Technicum Moderne de Musique en voorzitter van de Zwitserse vereniging voor musici tussen 1942 en 1946. Hierdoor kwam hij niet meer aan componeren toe en hij besloot in 1946 naar Nederland te verhuizen, waar hij in Amsterdam en Naarden woonde. Hij gaf tussen 1950 en 1957 nog les aan de Staatliche Hochschule für Musik in Keulen en stopte daarna met lesgeven. Hij ontving vele onderscheidingen en prijzen van over de hele wereld.

UITVOERENDEN

Vincent van Amsterdam

Vincent van Amsterdams actieve rol als promotor van de klassieke accordeon kent vele facetten. Met het zelf vertalen van soms zeer complexe klassieke en hedendaagse muziekstukken onderzoekt hij steeds weer de fascinerende mogelijkheden van het relatief jonge instrument. Door persoonlijk contact met componisten en via commissies voegt Van Amsterdam regelmatig nieuwe composities aan het repertoire toe. In samenwerking met orkesten neemt hij de solistenrol, met het spelen van kamermuziek vindt hij een verrassende verbinding met de menselijk stem en andere instrumenten. Als organisator van de internationale Van Amsterdam Summer Course deelt Van Amsterdam zijn liefde en expertise met mededocenten, conservatoriumstudenten en getalenteerde accordeonleerlingen. Hij was prijswinnaar op vele nationale en internationale concoursen, en speelt op alle grote podia en klassieke muziekfestivals in Nederland. Concerttournees brachten hem naar onder andere Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Servië, Griekenland, Groenland, Indonesië, Hongkong en China.

Groot Omroepkoor

Het Groot Omroepkoor is het enige professionele koor in Nederland dat is gespecialiseerd in symfonisch koorrepertoire en heeft een prominente rol in de Nederlandse muziekwereld. Het koor staat onder leiding van chef-dirigenten en gastdirigenten van internationale reputatie. Naast optredens in Nederland heeft het Groot Omroepkoor ook internationale bekendheid verworven door concerten en opnames over de hele wereld. Het koor heeft samengewerkt met gerenommeerde dirigenten en solisten en heeft talloze prijzen gewonnen voor zijn uitvoeringen en opnames. Het repertoire van het Groot Omroepkoor strekt zich uit van de grote bekende werken van alle tijden tot de nieuwste muziek die ze uitvoeren tijdens o.a. het NTR Zaterdagmatinee, het AVROTROS Vrijdagavondconcert en het Zondagochtend Concert, live te horen op NPOKlassiek. Met zijn rijke geschiedenis en voortdurende streven naar excellentie blijft het Groot Omroepkoor een belangrijke pijler van de Nederlandse koormuziek.

Benjamin Goodson

Sinds 1 september 2020 chef-dirigent van het Groot Omroepkoor. Hij wordt dikwijls uitgenodigd voor zowel het grote twintigste-eeuwse a-capella-repertoire en de nieuwste muziek. Hij leidde premières van muziek, soms in opdracht geschreven. Hij is even goed thuis in de geschiedkundig onderbouwde uitvoering van Bach, Händel, Mozart en Mendelssohn. Goodson initieert genre-overstijgende samenwerkingen, bracht Bachs *Matthäus Passion* geënceneerd met Tom Guthrie, werkte mee aan het Human Requiem (naar Brahms) van het Rundfunkchor Berlin en droeg bij aan de ontwikkeling van Robert Wilsons encenering van Bach-motetten. Voor het Groot Omroepkoor bedacht hij het multidisciplinaire

format The Living Room: Stravinsky, geënceneerd en geritualiseerd; Mass Observation van Tarik O'Regan en Sven Ratzke.

Benjamin Goodson (Hertfordshire, VK) studeerde aan Hertford College, Oxford. Drie jaar na zijn afstuderen werd hij Director of Music aan het Somerville College (University of Oxford). Benjamin Goodson doceert directie aan het Conservatorium van Amsterdam. Daarnaast is hij als dirigent te gast bij onder andere de BBC Singers, het Rundfunkchor Berlin, het SWR Vokalensemble, Collegium Vocale Gent, MDR Rundfunkchor Leipzig en NDR Rundfunkchor Hamburg.

LIEDTEKSTEN

Francis Poulenc

Litanies à la Vierge Noire

Seigneur, ayez pitié de nous.
Jésus-Christ, ayez pitié de nous.
Jésus-Christ, écoutez-nous.
Jésus-Christ exaucez-nous.
Dieu le père, créateur , ayez pitié de nous.
Dieu, le fils rédempteur, ayez pitié de nous.
Dieu le Saint-Esprit, sanctificateur, ayez pitié de nous.
Trinité Sainte, qui êtes un seul Dieu, ayez pitié de nous.

Sainte Vierge Marie, priez nous nous,
Vierge, reine et patronne, priez pour nous.
Vierge que Zachée le publicain nous a fait connaître et aimer.
Vierge à qui Zachée ou saint Amadour éleva
ce sanctuaire, priez pour nous.

Reine du sanctuaire que consacra saint Martial,
et où il célébra ses saints mystères,
Reine près de laquelle s'agenouilla Saint- Louis,
vous demandant le bonheur de la France,
priez pour nous.

Reine, à qui Roland consacra son épée, priez pour nous.
Reine dont la bannière gagna les batailles, priez pour nous.
Reine, dont la main délivrait les captifs, priez pour nous.
Notre-Dame dont le pèlerinage est enrichi de faveurs spéciales.
Notre-Dame, que l'impiété et la haine ont voulu souvent détruire.
Notre-Dame, que les peuples visitent comme autrefois, priez pour nous.

Agneau de Dieu qui effacez les péchés du monde,
pardonnez-nous.
Agneau de Dieu qui effacez les péchés du monde,
exaucez-nous.
Agneau de Dieu qui effacez les péchés du monde,
ayez pitié de nous.

Notre-Dame priez pour nous.
Afin que nous soyons dignes de Jésus-Christ.

*Heer, ontferm U over ons.
Jezus Christus, ontferm U over ons.
Jezus Christus, verhoor ons.
Jezus Christus, luister naar ons.
God de Vader, Schepper, ontferm U
over ons.
God de Zoon, Verlosser, ontferm U
over ons.
God de Heilige Geest, Heiligmaker,
ontferm U over ons.
Heilige Drie-eenheid, enige God,
ontferm U over ons.*

*Heilige Maagd Maria, bid voor ons.
Maagd, koningin en beschermster, bid
voor ons.
Maagd die Zacheüs, de tollenaar, ons
heeft doen kennen en liefhebben.
Maagd voor wie Zacheüs of de
heilige Amadour dit heiligdom heeft
opgericht, bid voor ons.*

*Koningin van het heiligdom dat door
de heilige Martialis werd gewijd,
en waar hij zijn heilige mysteries
vierde,
Koningin voor wie Lodewijk de Heilige
knielde,
u vragend om het geluk van Frankrijk,
bid voor ons.*

*Koningin, aan wie Roland zijn zwaard
wijdde, bid voor ons.
Koningin wier vaandel de
overwinningen behaalde, bid voor ons.
Koningin wier hand de gevangenen
bevrijdde, bid voor ons.
Onze-Lieve-Vrouw wier bedevaart
verrijkt is met speciale gunsten.
Onze-Lieve-Vrouw, die goddeloosheid
en haat vaak hebben willen
vernietigen.
Onze-Lieve-Vrouw, die volkeren
bezoeken
Als voorheen, bid voor ons.*

*Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt, ontferm U over ons.
Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt, verhoor ons.
Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt, ontferm U over ons.*

*Onze-Lieve-Vrouw, bid voor ons.
Opdat wij waardig worden bevonden
voor Jezus Christus.*

Felix Mendelssohn
uit *Drei Psalmen op. 78*
Richte mich, Gott (tekst: Psalm 43)

Richte mich, Gott, und führe meine
Sache
wider das unheilige Volk
und errette mich von den falschen und
bösen Leuten.
Denn du bist der Gott meiner Stärke;
Warum verstößest du mich?
Warum lässest du mich so traurig
geh'n,
wenn mein Feind mich drängt?

Stuur je licht en je waarheid,
dat zij mij leiden tot je heiligen
Berge,
en tot je woning.
Dat ik hineingehe tot de Altar van God,
tot de God,
die mijn vreugde en mijn welzijn is,
en jij, God, op de harp dankt,
mijn God.

Wat verdriet je, mijn ziel,
en wat bent u onrustig in mij?
Vertrouw op God! Want ik zal Hem weer
loven,
dat Hij mijn verlossing is,
mijn God.

*Doe mij recht, o God, en voer mijn
rechtszaak;
bevrijd mij van het volk zonder
goedertierenheid,
van de man van bedrog en onrecht.
Want U bent de God van mijn kracht.
Waarom verstoot U mij dan?
Waarom ga ik steeds in het zwart
gehuld,
door de onderdrukking van de vijand?*

*Zend Uw licht en Uw waarheid;
laten die mij leiden, mij brengen tot Uw
heilige berg
en tot Uw woningen,
zodat ik kan gaan naar Gods altaar,
naar God,
mijn blijdschap, mijn vreugde;
en ik U met de harp kan loven, o God,
mijn God!*

*Wat buigt u zich neer, mijn ziel,
en wat bent u onrustig in mij?
Hoop op God, want ik zal Hem weer
loven;
Hij is de volkomen verlossing van mijn
aangezicht
en mijn God.*

(vertaling: herzienestatenvertaling.nl)

Daniel-Lesur

Le Cantique des Cantiques

vertaling: Maaïke Koffeman (met dank aan het Nederlands Kamerkoor)

I. Dialogue

Alleluia, Alleluia

A ma cavale attelée au char de
Pharaon

Je te compare

Mon Bien-aimé est à moi comme un
bouquet de myrrhe
qui repose entre mes seins

Que tu es belle ma bien-aimée
Tes yeux sont des colombes
Que tu es beau mon Bien-aimé

Comme le lis entre les chardons
Telle est ma bien-aimée entre les
jeunes filles
Comme le pommier parmi les arbres
du verger
Tel est mon Bien-aimé
Parmi les jeunes hommes

J'ai désiré son ombrage
Et m'y suis assise
et son fruit est doux à ma bouche
Il m'a menée au cellier du vin
Et la bannière qu'il dresse sur moi
c'est l'amour

Filles de Jérusalem, n'éveillez pas la
bien-aimée
avant l'heure de son bon plaisir.

*Ik vergelijk jou met de merrie voor
de wagen van de farao,
Mijn geliefde is als een bundeltje mirre
dat tussen mijn borsten ligt.*

*Wat ben je mooi, mijn geliefde,
je ogen zijn als duiven.
Wat ben je mooi, mijn geliefde.*

*Als een lelie tussen de distels,
zo is mijn geliefde tussen de meisjes.
Als een appelboom in de boomgaard,
zo is mijn geliefde
tussen de jonge mannen.*

*Ik verlangde naar zijn schaduw
En ben erin gaan zitten
en zijn vrucht is zoet in mijn mond.
Hij heeft mij meegenomen naar de
wijnkelder,
En het vaandel dat hij boven mij verheft
is de liefde.*

*Meisjes van Jerusalem, wek de
geliefde niet,
voordat het haar behaagt.*

II. La voix du bien-aimé

Shéma, shéma

J'entends mon Bien-aimé: voici qu'il arrive

sautant sur les montagnes,
bondissant sur les collines

Mon Bien-aimé est semblable à une gazelle

A un jeune faon

Ma belle

Mon Bien-aimé élève la voix

Il me dit

Lève-toi

Hâte-toi la mienne amie

ma colombe

Et viens

Car déjà l'hiver est passé

la pluie s'en est allée et retirée

Sur notre terre les fleurs sont apparues

La voix de la tourterelle est ouïe en notre terre

s'est fait entendre

Le figuier a produit ses figues

Les vignes florissantes exhalent leur parfum

Montre-moi ton visage

ma colombe cachée

Que ta voix sonne en mes oreilles

Car douce est ta voix

et beau ton visage

Mon Bien-aimé est à moi, et moi à lui

Il paît son troupeau parmi les lis

Car ta voix est douce ma bien-aimée

Avant que poigne le jour

et que s'abaissent les ombres

Reviens

Sois semblable mon Bien-aimé à une gazelle

au jeune faon

sur les montagnes de l'alliance

Ik hoor mijn geliefde: daar komt hij aan springend over de bergen, huppelend over de heuvels.

Mijn geliefde is als een gazelle,

Als een jong hertenkalf.

Mijn lief verheft zijn stem,

hij zegt tegen mij:

sta op,

haast je, mijn vriendin,

mijn duifje,

en kom,

want de winter is al voorbij,

de regen heeft zich teruggetrokken.

Op ons veld zijn bloemen verschenen,

De stem van de tortelduif klinkt er,

ze wordt er gehoord.

De vijgenboom heeft vijgen

voortgebracht,

De bloeiende wijnstokken verspreiden

hun geur.

Toon mij jouw gezicht,

Mijn verborgen duifje,

Laat je stem in mijn oren klinken,

Want je stem is lieflijk

en je gezicht is mooi.

Mijn geliefde is van mij en ik ben van hem.

Hij weidt zijn kudde tussen de lelies.

Want jouw stem is lieflijk, mijn geliefde.

Voor de morgen aanbreekt

en de schaduwen verdwijnen.

Kom terug.

Wees als een gazelle, mijn geliefde,

Als een hertenjong

op de bergen van het verbond.

III. Le songe

Miserere mei
Dona nobis pacem
Da pacem Domine
Deus meus
Angeli Domini
Domine Deus
Agnus Dei
Spera in Deo

Kyrie Kyrie Christe eleison
Libera nos a malo
Exaudi nos Domine
Dona nobis pacem

Yahvé! Yahvé!

Sur ma couche la nuit
j'ai cherché celui que mon cœur
aime
Je l'ai cherché mais ne l'ai pas
trouvé
Je me lèverai donc et parcourrai la
ville
Dans les rues et sur les places
Je chercherai celui que mon cœur
aime
Je l'ai cherché mais ne l'ai pas
trouvé
Les gardes m'ont rencontrée
Ceux qui font la ronde dans la ville

Avez-vous vu
Celui que mon cœur aime?

Filles de Jérusalem, n'éveillez pas
la bien-aimée
avant l'heure de son bon loisir

*Wees mij genadig
Geef ons vrede
Geef vrede Heer
Mijn God
Engelen van de Heer
Heer God
Lam Gods
Hoop op God*

*Heer ontferm u, Christus ontferm u
Verlos ons van het kwaad
Verhoor ons Heer
Geef ons vrede*

Jahweh! Jahweh!

*'s Nachts in mijn bed
zocht ik hem die mij hart bemint.
Ik zocht hem, maar ik vond hem niet.
Ik zal dus opstaan en de stad
doorkruisen.
In de straten en op de pleinen
Zoek ik hem die mijn hart bemint.
Ik zocht hem, maar ik vond hem niet.
Ik kwam de wachters tegen,
Die in de stad hun ronde doen:*

*Hebt u hem gezien,
De man die mijn hart bemint?*

*Meisjes van Jerusaleem, wek de
geliefde niet,
voordat het haar behaagt.*

IV. Le Roi Salomon

Hosanna filio David
Qui venit in nomine Domini

Qu'est-ce là qui monte du désert?
Comme une colonne de fumée
vapeur d'aromates de myrrhe
vapeur d'encens de tous parfums
exotiques?

Voici le lit de Salomon
soixante hommes l'entourent
soixante hommes vaillants guerriers
vétérans des combats
le glaive au côté
les plus forts d'Israël
le roi Salomon
s'est fait un trône en cèdre du Liban
le dossier d'or
le siège de pourpre
Venez contempler filles de Sion
Salomon portant le diadème
dont le couronna sa mère au jour
de ses noces de la joie de son cœur
soixante preux l'entourent
venez voir le roi Salomon
au jour de ses noces
vaillants guerriers
vétérans des combats
le baldaquin
le dossier d'or
venez contempler le roi Salomon!

*Hosanna zoon van David
Die komt in de naam van de Heer.*

*Wat komt daar op uit de woestijn
Als een rookkolom
ruikend naar mirre
naar wierook met exotische geuren?*

*Het is de draagstoel van Salomon,
door zestig mannen omringd
zestig mannen, dappere krijgers
veteranen van de strijd
met het zwaard aan hun zijde
de sterksten van Israël.
Koning Salomon
heeft een troon gemaakt van Libanees
cederhout
de rugleuning is van goud
de zetel bekleed met purper.
Meisjes van Sion, kom kijken
Naar Salomon die de kroon draagt
waarmee zijn moeder hem kroonde op
de dag
van zijn huwelijk, van de vreugde in zijn
hart.
Zestig moedige strijders omringen
hem
kom hem aanschouwen, koning
Salomon
op de dag van zijn huwelijk dappere
krijgers
veteranen van de strijd
het baldakijn
de gouden rugleuning
kom koning Salomon aanschouwen!*

V. Le jardin clos

Que tu es belle ma Bien-aimée,
Tes yeux sont des colombes
Tes cheveux comme un troupeau de
chèvres
ondulant sur les pentes du Galaad
Tes dents sont comme un troupeau
de brebis tondues
qui remontent du bain
deux à deux
Chacune a sa jumelle
Tes joues sont comme deux moitiés
de grenades
à travers ton voile
Tes deux seins sont
comme deux bichelots gémeaux de
la biche
qui paissent parmi les lis
Tu me fais perdre le sens
ma sœur
ma fiancée
par un seul de tes regards

Viens du Liban et tu seras couronnée
du chef d'Amana!

Elle est un jardin bien clos
ma sœur
ma fiancée
un jardin bien clos
une source scellée

Que mon Bien-aimé entre dans son
jardin
et qu'il en goûte les fruits délicieux

*Wat ben je mooi, mijn geliefde,
Jouw ogen zijn als duiven
Je haren zijn als een kudde geiten
die afdaalt van de bergen van Gilead.
Je tanden zijn als een kudde
geschoren schapen
die uit het water komen,
twee aan twee.
Elk heeft zijn evenbeeld
Jouw wangen zijn als twee
granaatappelhelften
achter je sluier.
Jouw twee borsten zijn
als twee reekalfjes, de tweeling van
een hinde,
die weiden tussen de lelies.
Je berooft mij van mijn zinnen,
mijn zuster,
mijn verloofde,
met één blik van je ogen.*

*Kom mee van de Libanon en je zult
worden gekroond,
daal af van de top van Amana.*

*Zij is een afgesloten tuin,
mijn zuster,
mijn verloofde,
een verzegelde bron.*

*Laat mijn geliefde zijn tuin
binnentreden
en de zoete vruchten proeven.*

VI. La Sulamite

Pourquoi regardez-vous la Sulamite
dansant comme en un double chœur?
Que tes pieds sont beaux dans tes
sandales
fille de prince
La courbe de tes flancs est comme un
collier
Ton chef se dresse semblable au
Carmel
Tes cheveux sont comme la pourpre
Un roi est pris à ses boucles
Mon amour mes délices
Dans son élan
tu ressembles au palmier
Tes seins en sont les grappes
J'ai dit je monterai au palmier -
j'en saisirai les régimes

Je suis à mon Bien-aimé
et son désir tend vers moi
Viens mon Bien-aimé sortons dans la
campagne
Nous passerons la nuit dans les
villages
Dès le matin nous irons dans les
vignes
Là je te ferai le don de mes amours

Filles de Jérusalem, n'éveillez pas la
bien-aimée
avant l'heure de son bon plaisir

*Waarom bekijken jullie de Sulamitische
dansen tussen de dubbele rijen?
Wat zijn je voeten mooi in je sandalen,
dochter van een prins!
De ronding van je heupen is als een
halssnoer,
Je hoofd verheft zich als de Karmel,
Je haren zijn als purper
Een koning raakt verstrikt in hun
krullen.
Mijn geliefde, mijn verrukking,
Je gestalte
lijkt op een palmboom
Je borsten zijn als druiventrossen
ik zal er de vruchten van plukken.*

*Ik ben van mijn geliefde
en zijn verlangen gaat naar mij uit.
Kom mijn geliefde, laten we naar
buiten gaan
We zullen overnachten in de dorpen.
's Morgens vroeg gaan we de
wijngaarden in.
Daar zal ik je mijn liefde schenken.*

*Meisjes van Jerusalem, wek de
geliefde niet,
voordat het haar behaagt.*

VII. Epithalame

Veni sponsa Christi accipe coronam
Quam tibi Dominus praeparavit in
aeternum

Alleluia

Coelestis urbs Jerusalem

Beata pacis visio

Christe eleison

Kyrie eleison

Alleluia Domine Alleluia!

Pose moi comme un sceau sur ton
cœur

comme un sceau sur ton bras

car l'amour est fort comme la mort

La jalousie est dure comme l'enfer

L'amour ses traits sont de feu

une flamme de Yahvé!

les grandes eaux n'ont pu éteindre

l'amour

les fleuves ne le submergeront pas!

*Kom bruid van Christus, aanvaard de
kroon*

*die God jou heeft bereid voor de
eeuwigheid.*

Halleluja.

Hemelse stad Jerusalem

Gezegend visioen van vrede

Christus ontferm u

Heer ontferm u

Halleluja, Heer, halleluja!

*Plaats mij als een zegel op je hart,
als een zegel op je arm*

want de liefde is sterk als de dood.

De jaloezie is wreed als de hel,

Het gezicht van de liefde is vurig

een vlam van de Heer!

een stortvloed van water kan de liefde

niet blussen,

de rivieren zullen haar niet

overspoelen.

Frank Martin
Mis voor dubbelkoor

Kyrie

Kyrie eleison. Christe eleison.
Kyrie eleison.

Heer, ontferm u over ons
Christus, ontferm u over ons
Heer, ontferm u over ons.

Gloria

Gloria in excelsis Deo
et in terra pax hominibus bonae
voluntatis.
Laudamus te. Benedicimus te.
Adoramus te.
Glorificamus te. Gratias agimus tibi
propter magnam gloriam tuam.
Domine Deus, Rex caelestis, Deus
Pater omnipotens,
Domine Fili unigenite, Jesu Christe.
Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris.
Qui tollis peccata mundi, miserere
nobis.
Qui tollis peccata mundi, suscipe
deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.
Quoniam tu solus sanctus. Tu solus
Dominus.
Tu solus altissimus, Jesu Christe.
Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris.
Amen.

Eer aan God in den hoge
en vrede op aarde aan de mensen die
Hij liefheeft.
Wij loven U. Wij prijzen en aanbidden U.
Wij verheerlijken U en zeggen U
dank voor uw grote heerlijkheid.
Heer God, hemelse Koning, God
almachtige Vader;
Heer, eniggeboren Zoon, Jezus
Christus;
Heer God, Lam Gods, Zoon van de
Vader;
Gij die wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U over ons;
Gij die wegneemt de zonden der
wereld, aanvaard ons gebed;
Gij die zit aan de rechterhand van de
Vader, ontferm U over ons.
Want Gij alleen zijt de Heilige. Gij
alleen de Heer.
Gij alleen de Allerhoogste: Jezus
Christus.
Met de Heilige Geest in de heerlijkheid
van God de Vader.
Amen.

Credo

Credo in unum Deum,
Patrem omnipotentem
factorem caeli et terrae,
visibillium omnium et invisibillium.
Et in unum Dominum Jesum
Christum,
Filium Dei unigenitum.
Et ex Patre natum ante omnia saecula.
Deum de Deo, lumen de lumine,
Deum verum de Deo vero.
Genitum, non factum,
consubstantialem Patri:
per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines
et propter nostram salutem
descendit de caelis.
Et incarnatus est de Spiritu Sancto
ex Maria virgine:
et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis:
sub Pontio Pilato passus et sepultus
est.
Et resurrexit tertia die
secundum scripturas.
Et ascendit in caelum:
sedet ad dexteram Patris.
Et iterum venturus est cum gloria
iudicare vivos et mortuos:
cuius regni non erit finis.
Et in Spiritum Sanctum Dominum,
et vivificantem:
qui ex Patre Filioque procedit.
Qui cum Patre et Filio simul
adoratur et conglorificatur;
qui locutus est per Prophetas.
Et unam sanctam catholicam
et apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptisma in
remissionem peccatorum.
Et expecto resurrectionem
mortuorum.
Et vitam venturi saeculi. Amen.

*Ik geloof in één God,
de almachtige Vader,
Schepper van hemel en aarde,
van al wat zichtbaar en onzichtbaar is.
En in één Heer, Jezus Christus,
eniggeboren Zoon van God,
vóór alle tijden geboren uit de Vader.
God uit God, Licht uit Licht,
ware God uit de ware God.
Geboren, niet geschapen,
één in wezen met de Vader,
en dóór Wie alles geschapen is.
Hij is voor ons, mensen,
en omwille van ons heil
uit de hemel neergedaald.
Hij heeft het vlees aangenomen door de
heilige Geest
uit de Maagd Maria,
en is mens geworden.
Hij werd voor ons gekruisigd,
Hij heeft geleden onder Pontius Pilatus
en is begraven.
Hij is verrezen op de derde dag,
volgens de Schriften.
Hij is opgevaren ten hemel
zit aan de rechterhand van de Vader.
Hij zal wederkomen in heerlijkheid
om te oordelen levenden en doden.
En aan zijn Rijk komt geen einde.
Ik geloof in de heilige Geest,
die Heer is en het leven geeft;
die voortkomt uit de Vader en de Zoon;
die met de Vader en de Zoon te zamen
wordt aanbeden en verheerlijkt;
die gesproken heeft door de profeten.
Ik geloof in de éne, heilige, katholieke
en apostolische kerk.
Ik belijd één doopsel tot vergeving van
de zonden.
Ik verwacht de opstanding van de doden,
en het leven van het komend Rijk. Amen.*

Sanctus en Benedictus

Sanctus, sanctus, sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Osanna in excelsis.
Benedictus qui venit
in nomine Domini.
Osanna in excelsis.

*Heilig, heilig, heilig de Heer,
de God der hemelse machten.
Vol zijn hemel en aarde van uw
heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend Hij die komt
in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.*

Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona nobis pacem.

*Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt,
ontferm U over ons.
Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt,
geef ons vrede.*